

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे
॥ अष्टाधिकशततमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ अष्टाधिकशततमः सर्गः ॥

भ्रातृभिः कपिभिरृक्षैश्च सह परमधाम गन्तुं श्रीरामस्य निश्चयो विभीषणं
हनुमन्तं जाम्बवन्तं मैन्दं द्विविदं च प्रति भूतल एव स्थातुं तस्यादेशः

ते दूता रामवाक्येन चोदिता लघुविक्रमाः।
प्रजग्मुर्मधुरां शीघ्रं चक्रुर्वासं न चाध्वनि ॥ 7.108.1 ॥

ततस्त्रिभिरहोरात्रैः सम्प्राप्य मधुरामथ।
शत्रुघ्नाय यथातत्त्वमाचख्युः सर्वमेव तत् ॥ 7.108.2 ॥

लक्ष्मणस्य परित्यागं प्रतिज्ञां राघवस्य च।
पुत्रयोरभिषेकं च पौरानुगमनं तथा ॥ 7.108.3 ॥

कुशस्य नगरी रम्या विन्ध्यपर्वतरोधसि।
कुशावतीति नाम्ना सा कृता रामेण धीमता ॥ 7.108.4 ॥

श्रावस्तीति पुरी रम्या श्राविता च लवस्य ह।
अयोध्यां विजनां कृत्वा राघवो भरतस्तथा ॥ 7.108.5 ॥

स्वर्गस्य गमनोद्योगं कृतवन्तौ महारथौ।
एवं सर्वं निवेद्याशु शत्रुघ्नाय महात्मने ॥ 7.108.6 ॥

विरेमुस्ते ततो दूतास्त्वर राजेति चाब्रुवन्।
तच्छ्रुत्वा घोरसङ्काशं कुलक्षयमुपस्थितम् ॥ 7.108.7 ॥

प्रकृतीस्तु समानीय काञ्चनं च पुरोधसम्।
तेषां सर्वं यथावृत्तमब्रवीद् रघुनन्दनः ॥ 7.108.8 ॥

आत्मनश्च विपर्यासं भविष्यं भ्रातृभिः सह।
ततः पुत्रद्वयं वीरः सोऽभ्यषिञ्चन्नराधिपः ॥ 7.108.9 ॥

सुबाहुर्मधुरां लेभे शत्रुघाती च वैदिशम्।
द्विधा कृत्वा तु तां सेनां माधुरीं पुत्रयोर्द्वयोः।
धनं च युक्तं कृत्वा वै स्थापयामास पार्थिवः ॥ 7.108.10 ॥

सुबाहुं मधुरायां च वैदिशे शत्रुघातिनम्।
ययौ स्थाप्य तदायोध्यां रथेनैकेन राघवः ॥ 7.108.11 ॥

स ददर्श महात्मानं ज्वलन्तमिव पावकम्।
सूक्ष्मक्षौमाम्बरधरं मुनिभिः सार्धमक्षयैः ॥ 7.108.12 ॥

सोऽभिवाद्य ततो रामं प्राञ्जलिः प्रयतेन्द्रियः।
उवाच वाक्यं धर्मज्ञं धर्ममेवानुचिन्तयन् ॥ 7.108.13 ॥

कृत्वाभिषेकं सुतयोर्द्वयो राघवनन्दन।
तवानुगमने राजन् विद्धि मां कृतनिश्चयम् ॥ 7.108.14 ॥

न चान्यदद्य वक्तव्यमतो वीर न शासनम्।
विहन्यमानमिच्छामि मद्विधेन विशेषतः ॥ 7.108.15 ॥

तस्य तां बुद्धिमक्लीबां विज्ञाय रघुनन्दनः।
बाढमित्येव शत्रुघ्नं रामो वाक्यमुवाच ह ॥ 7.108.16 ॥

तस्य वाक्यस्य वाक्यान्ते वानराः कामरूपिणः।
ऋक्षराक्षससङ्घाश्च समापेतुरनेकशः ॥ 7.108.17 ॥

सुग्रीवं ते पुरस्कृत्य सर्व एव समागताः।
तं रामं द्रष्टुमनसः स्वर्गायाभिमुखं स्थितम् ॥ 7.108.18 ॥

देवपुत्रा ऋषिसुता गन्धर्वाणां सुतास्तथा।
रामक्षयं विदित्वा ते सर्व एव समागताः ॥ 7.108.19 ॥

ते राममभिवाद्योचुः सर्वे वानरराक्षसाः।
तवानुगमने राजन् सम्प्राप्ताः स्म समागताः ॥ 7.108.20 ॥

यदि राम विनास्माभिर्गच्छेस्त्वं पुरुषोत्तम।
यमदण्डमिवोद्यम्य त्वया स्म विनिपातिताः ॥ 7.108.21 ॥

एतस्मिन्नन्तरे रामं सुग्रीवोऽपि महाबलः।
प्रणम्य विधिवद् वीरं विज्ञापयितुमुद्यतः ॥ 7.108.22 ॥

अभिषिच्याङ्गदं वीरमागतोऽस्मि नरेश्वर।
तवानुगमने राजन् विद्धि मां कृतनिश्चयम् ॥ 7.108.23 ॥

तस्य तद् वचनं श्रुत्वा रामो रमयतां वरः।
वानरेन्द्रमथोवाच मैत्रं तस्यानुचिन्तयन् ॥ 7.108.24 ॥

सखे शृणुष्व सुग्रीव न त्वयाहं विनाकृतः।
गच्छेयं देवलोकं वा परमं वा पदं महत् ॥ 7.108.25 ॥

तैरेवमुक्तः काकुत्स्थो बाढमित्यब्रवीत् स्मयन्।
विभीषणमथोवाच राक्षसेन्द्रं महायशाः ॥ 7.108.26 ॥

यावत् प्रजा धरिष्यन्ति तावत् त्वं वै विभीषण।
राक्षसेन्द्र महावीर्य लङ्कास्थः स्वं धरिष्यसि ॥ 7.108.27 ॥

यावच्चन्द्रश्च सूर्यश्च यावत् तिष्ठति मेदिनी।
यावच्च मत्कथा लोके तावद् राज्यं तवास्त्विह ॥ 7.108.28 ॥

शासितश्च सखित्वेन कार्यं ते मम शासनम्।
प्रजाः संरक्ष धर्मेण नोत्तरं वक्तुमर्हसि ॥ 7.108.29 ॥

किञ्चान्यद् वक्तुमिच्छामि राक्षसेन्द्र महाबल।
आराधय जगन्नाथमिक्ष्वाकुकुलदैवतम् ॥ 7.108.30 ॥

आराधनीयमनिशं देवैरपि सवासवैः।
तथेति प्रतिजग्राह रामवाक्यं विभीषणः ॥ 7.108.31 ॥

राजा राक्षसमुख्यानां राघवाज्ञामनुस्मरन्।
तमेवमुक्त्वा काकुत्स्थो हनूमन्तमथाब्रवीत् ॥ 7.108.32 ॥

जीविते कृतबुद्धिस्त्वं मा प्रतिज्ञां वृथा कृथाः।
मत्कथाः प्रचरिष्यन्ति यावल्लोके हरीश्वर ॥ 7.108.33 ॥

तावद् रमस्व सुप्रीतो मद्वाक्यमनुपालयन्।
एवमुक्तस्तु हनुमान् राघवेण महात्मना ॥ 7.108.34 ॥

वाक्यं विज्ञापयामास परं हर्षमवाप च।
यावत् तव कथा लोके विचरिष्यति पावनी ॥ 7.108.35 ॥

तावत् स्थास्यामि मेदिन्यां तवाज्ञामनुपालयन्।
जाम्बवन्तं तथोक्त्वा तु वृद्धं ब्रह्मसुतं तदा ॥ 7.108.36 ॥

मैन्दं च द्विविदं चैव पञ्च जाम्बवता सह।
यावत् कलिश्च सम्प्राप्तस्तावज्जीवत सर्वदा ॥ 7.108.37 ॥

तानेवमुक्त्वा काकुत्स्थः सर्वास्तानृक्षवानरान्।
उवाच बाढं गच्छध्वं मया सार्धं यथोदितम् ॥ 7.108.38 ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे अष्टाधिकशततमः सर्गः ॥